

rum. s. noticie dñe & pmissionum & gr̄e. fm̄ illud supra. 9°. Quoz est adoptio filioꝝ dei & gl̄ia r̄c. Et supra. ii. Socius radicis & pinguedinis oliue factus es. Sunt etiã facti particeps spualium eoz per hoc q̄ illi predicatoris eis miserunt debet & in carnalibus ministrare eis: s̄ illud Ecc. i. 4. In diuisione sortis da & accipe. Et ps. Sumite psalmus. i. spiritualia. & date tympanũ. i. temporalia. Et ex hoc sumit argumentum q̄ debent sumptus nō solum illis qui predi cant: s̄ etiam qui pdicatores mittunt.

C Deide cū dicit. (Voc igit cū r̄c.) P̄figit terminũ quo ad eos sit v̄turus dicēs. Voc igit cū p̄sumauero. s. misse- riu scōꝝ & assignauero eis fructũ hūc. i. elemosynã gētiliuz que est qdã fructus cōuersionis eoz. D̄see. io. Uitis frondosa israel. fructus est ei adēqtus. p̄ficiscar p̄ vos in hispaniã: sed videtur h̄ apl̄us falsum dicere. Nunq̄. n. in hispaniã iuisse legit̄. In hierlin enī captus fuit & exinde Romã platus est in vinculis: vt habet Act. vlti. Ubi est occisus simul cum Petro. Dicunt q̄ qdã q̄ sic d̄r Act. vlti. Cuz venisset romaz paulus p̄missum est ei manere sibi met cū custodiēte se milite. & postea dicit q̄ māsit biennio toto in suo cōductu & in illo spacio dicit eū in hispaniaz iuisse. S̄ q̄ hoc certũ nō est p̄t meli⁹ dici q̄ apl̄s falsum non dixit: q̄ p̄ponebat se facturũ qd̄ dicebat: & sic verba eius erāt i- telligēda q̄ si insinuantia eius p̄positũ: nō aut futurũ euentũ qui ei erat icertus vnde nō poterat hoc pdicare nisi forte sub cōditiōne quã Iacobus d̄c̄ apponēdã. Jac. 4. Pro eo vt dicatis: si dñs voluerit & si vixerim⁹ faciemus hoc aut illud. Et sic etiam apl̄s se excusat. 2. Cor. p̄. De hoc q̄ ad eos nō iuerat sic p̄miserat dicēs. Cū ḡ hoc volui nungd leuitate vsus sum aut que cogito fm̄ carnē cogito: vt sit ap̄d me est & nō. Et sic ex hoc q̄ ex iusta causa p̄termisit facere qd̄ p̄miserat se imune dicit a leuitate. carnalitate. & falsitate. Et sic etiã soluit hoc Helasius papa: & habet in Decret. 22. q. 2. Br̄us igit paulus apl̄s: nō iō qd̄ absit se felisse cre- dendũ est aut sibi extitisse cōtrarius: quoniã cuz ad hispa- niã se p̄misset iturũ: dispōne dīna maioribus occupatus causis implere nō potuit qd̄ p̄miserat. Quātũ enī ipsi⁹ volūta- tis interfuit hoc p̄nūciat: qd̄ re v̄a voluisset efficere. Quã- tũ v̄o ad dñi secreta consiliũ q̄ vt homo nō potuit licz sp̄i dei plenus agnosceret. sup̄erna p̄termisit dispōne p̄uētus. Licet enī p̄pheticũ sp̄m habuerit: tñ p̄phetis nō oīa re- uelant̄. vt ps. 4. Reg. 4. vbi Heliseus dixit. B̄ia ei⁹ i ama- ritudine est: & dñs celauit a me: & nō indicauit mibi.

C Deide cū dicit. (Scio aut r̄c.) P̄nūciat eis fructũ sue visitatiōis dicēs. Scio aut. s. ex fiducia dñe gr̄e: qm̄ veni- ens ad vos in abundantiã b̄ndictiōis xp̄i veniã. i. xp̄s abun- dantius suã b̄ndictiōnē dabit vobis in meo aduentu. de q̄ dicit̄ in ps. Etenī b̄ndictiōnē dabit legislator: ibunt de vir- tute in virtute. Et sic laban dixit ad iacob. Gen. 3. Exp̄ime- to didici q̄ b̄ndixerit mibi deus p̄pter te.

C Deide cū dicit. (Obsecro ḡ r̄c.) P̄tit ab eis orōnis sus- fragia. & p̄mo petit eoz orationes. & ipse pro eis rogat. ibi. (Deus pacis r̄c.) Circa p̄mũ tria facit. p̄rio iducit eos ad orandũ p̄ se ex tribus. p̄mo q̄dez ex sup̄erna charitate. cū dicit. (Obsecro vos ḡ fr̄es) ad p̄bilemo. p̄pter chari- tatē aut magis obsecro. Sc̄do ex reuerentia xp̄i cuius ipse erat minister dicēs. (Per dñm n̄m iesum xp̄m.) In quo oēs vnũ sumus. vt supra. iz. dictũ est. Tertio ex dono sp̄i- tussci qd̄ eius ministerio tradebatur. Un̄ subdit. p̄ chari- tatē sp̄ussci quas sp̄usscus in cordibus nostris diffundit. vt supra. 5. dictũ est. Sc̄cudo petit auxiliũ orationis eozũ dicens. Ut adiuuetis me in orationibus vestris ad deum. s. p̄ me fuis. p̄uer. is. Frater q̄ iuuatur a fratre quasi ciui- tas firma. Hoc aut vt glo. dicit non ideo dicit apl̄s: q̄ ipse minus mereat q̄ alij minores s̄ ordinē sequit̄. p̄mo q̄dez

vt ab ecclesia pro rectore suo fiat oratio: fm̄ illud p̄. Tbi. z. Obsecro igit p̄mo oīum fieri obsecrationes. orationes. postulationes. gratiaz actiones p̄ omnibus hoibus. p̄ re- gibus. & oibus q̄ sunt in sublimitate constituti r̄c. Sc̄do. q̄ multi minimi duz congregant̄ vnanimē magis merent̄. Et ideo ipossibile est vt multoz p̄ces nō impetrent. Mat. is. Si duo ex vobis cōsenserint sup̄ terrã de omni re quacum- q̄ petierint fiet illis a p̄re q̄ est in celis. Tertio. vt dū mul- ti orant multi et gr̄as agat exauditi: fm̄ illud 2. Cor. p̄. Ad iuuatibus vobis in orōne p̄ nobis vt p̄ multos gr̄e agant̄ deo. Tertio ponit ea q̄ vult sibi ipetrari. quoz p̄mũ p̄tinet ad hostes quos habebat in iudea. Un̄ dicit. Ut liberer ab infidelibus q̄ sunt in iudea: qui p̄cipue paulũ ipugnabant & odiebāt: q̄ fiducialr̄ pdicabat cessationē legalium. Act. zi. Audierūt de te q̄ discessionē doces a moyse r̄c. Sc̄dm̄ p̄ti- nebat ad eos in quoz ministeriũ ibat. Et hoc ē qd̄ subdit. Et ablatio obsequij mei. i. ecclesia in qua eis mistro fiat ac- cepta sanctis qui sunt in hierlm̄. s. vt ex hac puocentur ad gratias agendũ deo. & ad orandũ p̄ ipsis gētibus a qb⁹ reci- piunt. Ecc. 3i. Splēdidum in panibus b̄ndicent labia mul- toꝝ. Tertius p̄tinet ad ipsos quib⁹ scribebat. Unde sub- dit. Ut veniã ad vos in gaudio. & hoc p̄ volūtate dei cōtra quã nihil agere volebat. s. p̄. Obsecras si quō p̄sperũ iter habeã i volūtate dei veniēdi ad vos. Et refrigerer vobis. cū. i. vt ex v̄a p̄ntia refrigeriũ tribulationũ meaz accipiã

C Deide cuz dicit. (De⁹ aut pacis r̄c.) Oñdit q̄ p̄ eis orat dicēs: De⁹ aut dator pacis sit cū omnibus vobis per hoc. s. q̄ vos adinuicē pacē habeatis. 2. Cor. vltimo. Idem sapi- te & deus pacis & dilectionis erit vobiscum. subdit. Amen idest fiat. ps. Et dicet omnis populus fiat fiat.

CAP.

XVI.

Commendo autē vobis p̄ben so- rorem nostram que est i ministerio ecclesie que est cbenctis: vt eam su- scipiatis in domino digne sanctis: & assistatis ei in quocunq̄ negocio v̄i indignerit. Etenī ipsa quoq̄ assistit multis & mibi ipsi. Salutate p̄iscas & aquilas adiu- tores meos in christo iesu: qui p̄ anima mea suas ceruices supposuerunt: quibus non solum gra- tias ago: sed & cuncte ecclesie gentium & dome- sticam ecclesiam eozum. Salutate ephenetuz dilectuz mibi: qui est primitiuus ecclesie asie in christo iesu. Salutate mariam que multum la- borauit in vobis. Salutate andronicuz & iuliã: cognatos & cōcaptiuos meos qui sunt nobiles in apostolis: qui & ante me fuerunt in christo ie- su. Salutate ampliatum dilectissimuz mibi in domino. Salutate vrbanz adiuotem nostrũ in christo iesu & stachin dilectuz meum. Salu- tate appellen probuz in christo. Salutate eos qui sūt ex aristoboli domo. Salutate herodio- nem cognatum meum. Salutate eos qui sunt ex narcisci domo: qui sunt in domino. Saluta- te triphenaz & triphosaz: qui laborant in domi- no. Salutate p̄fidam carissimã q̄ multũ labora- uit in domino. Salutate rufuz electuz in dño. & matrem ei⁹ & meam. Salutate & asineretũ &

Ad romanos

pblegontā hermem patrobā hermam ⁊ q cuz
eis sunt fratres. Salutate philologū ⁊ iulīa ne-
renz ⁊ sorozē eius ⁊ olimpiadez ⁊ omnes qui
cū eis sunt sanctos. Salutate inuicez in osculo
sancto. Salutant vos omnes ecclesie xpi.

¶ Postq̄ apostolus pposuit fidelibus romanis qb̄ scribe-
bebat quedā familiaria pertinētia ad suā personā: h̄ ponit
quedā familiaria pertinētia ad alios. Et circa hoc tria fa-
cit. P̄mo monet qd ad alios debeant facere. Sc̄do ostēdit
qd alij ad eos agant ibi. (Salutat vos ⁊c.) Tertio eplam
finit in gr̄arū actiōe ibi. (Ei autē q potēs ⁊c.) Circa p̄mum
duo fac. P̄mo ostēdit quos debeāt salutare. Sc̄do ostēdit
quos debeāt vitare ibi. (Rogo at̄ vos frēs.) Circa p̄mū
mādat quasdā psonas salutare in sp̄ali. Sc̄do ponit in gn̄a
li modū salutariōis ibi. (Salutate inuicē ⁊c.) Tertio salu-
tat eos in cōmuni ex pte fidelīū ibi. (Salutat vos ⁊c.) Cir-
ca p̄mū p̄mo loquit̄ de quadā muliere corinthia q̄ romas
ibat quā eis recōmēdat describēs eā. p̄mo ex noie dicens.
Cōmēdo aut̄ vobis pheben q̄ licz esset deo deuota. non tñ
erat tate auctatis vt cōmēdaticys litteris nō egeret. sicut
ipse de se dicit̄ 1ª Cor. 3. Aut nunqd̄ egemus sic̄ qdā cōmē-
daticys l̄ris. Sc̄do d̄scribit eā ex fidei religiōe dicēs. So-
rozē nostraz. Dēs enī mulieres fideles sorozes vocant̄: sic̄
⁊ oēs viri fratres. Mat. 23. Dēs vos fratres estis. Tertio
ex officio pietatis. cuz dicit̄. Que est in misterio ecclesie que
est chencris in portu corinthioz vbi alij xpiani erant cō-
gregati: gbus dicta m̄lier seruiebat. sic̄ ⁊ de ipso xpo Luc.
8. dicit̄ q̄ quedam mulieres ministrabant ei de facultati-
bus suis. Et de vidua eligenda. dicit̄. p̄^o Thim. 5. Si hospi-
tio recepit si pedes sanctoz lauit.

¶ Deide dicit duo in gbus vult eaz commendatā haberi.
Quoz p̄mū ē vt honeste recipiat̄. Et h̄ est qd dicit̄. (Ut sus-
cipiat̄ eā in dño). i. pp̄ amorem dei. Digne sanctis. i. p̄m
q̄ dignū est recipi sanctos: p̄m illud Mat. 10°. Qui recipit
iustū in noie iusti mercedē iusti accipiet. Quidaz libri h̄nt
digne satis. i. cōueniēter. tñ l̄ra nō concordat cū greco. Secū-
dū est vt eaz sollicitē adiunēt. Unde subdit. Ut assistatis
ei. s. cōsiliū ⁊ auxiliū ferēdo in quocūq̄ negocio v̄ri idigue-
rit. Debat enī forte aliqd̄ expedire in curia cesaris. ¶ S̄z
cōtra hoc videt̄ esse: qd dicit̄ p̄^o Thes. 4. Uestrū negociū
agatis. Quasi dicat. Nō itromittatis vos de negocijs alie-
nis. ¶ S̄z d̄m est: q̄ assistere negocijs alienis p̄tingit du-
pliciter. Uno mō seculariter. i. p̄pter fauorē hoīum vel lu-
tra. ⁊ hoc nō cōuenit seruis dei. ⁊^o Thim. 2. Nemo militans
deo iplicat se negocijs secularib̄. Alio mō assistit aliquis
negocijs alienis ex pietate. puta in auxiliū idigentū ⁊ mi-
seroz. ⁊ hoc est religiosus: s̄z illud Jac. 1°. Religio munda
⁊ imaculata ap̄ deū ⁊ patrē hec est. visitare pupillos ⁊ vi-
duas in tribulatiōe eoz. Et hoc mō apostolus hic loquit̄.
Ultimo aut̄ ostēdit apostolus meritū eius quare hoc sibi
debeat̄ dicēs. Etenī ipsa q̄ multis assistit ⁊ mibi ipsi. Esa. 3.
Dicite iusto qm̄ bene. retributio enī manuum eius fiet ei.
Mat. 5. B̄ti misericordes: qm̄ ipsi miām sequētur.

¶ Deide mādat salutare quasdā alias psonas sibi cōiūctas
dicēs. (Salutate p̄scā ⁊ aglā) q̄ erat vir p̄scē: s̄z m̄lierez p̄-
ponit forte p̄pter maiore fidei deuotionē. Adiutores me-
os in xpo iesu. i. in fide xpi p̄dicāda. Apud enī eos corinthi
hospitabant̄: vt habet̄ Act. 18. Qui pro aīa mea suas cerui-
ces supposuerūt. i. seip̄os mortis piculo exposuerunt p̄ vi-
ta mea p̄seruanda: qd est indicij maxie charitatis. Joā. 15.
Maiore hac dilectionē nemo h̄z vt aīam suaz ponat q̄s p̄
amicis suis. Hoc aut̄ videt̄ factū fuisse corinthi vbi pau-
lus p̄secutionē est passus. sicut habet̄ Act. 18. ¶ Uel forte
melius d̄m est q̄ alij se piculo p̄ apostolo exposuerūt.

Naz illud qd legit̄ Act. 18. Factū fuit quādo p̄sca ⁊ aquila
de roma recedētes corinthum venerūt: vt ibidez dicit̄.
Sed hoc scribebat apls qm̄ adhuc estimabat eos eē rome
vita autem apli nō taz sibi q̄ alij necessaria erat: s̄m illd̄
p̄bil. p̄. Permanere autē in carne neciūm p̄pter vos. Et
ideo subdit. Quibus nō solum ego gratias ago: s̄z ⁊ cuncte
eccleie gentium. quarū sum apostolus ⁊ doctor. p̄^o Thimo.
2. Doctor gētiū in fide ⁊ veritate. Et ē salutate domesticā
eoz eccliaz. Dabebāt enī in domo sua multos fideles cō-
gregatos. ¶ Deide vult aliū salutare sibi dilectōe iūctū
dicēs. (Salutate ephenetū dilectū meū q̄ ē p̄mitiū? asie
in xpo). p̄mus enī i tota asia fuit ad fidez xpi cōuersus qd
erat ei ad magnā dignitatē. Deb. iz. Accessistis ad eccliaz
p̄mitiū q̄ cōscripti sunt in celis. Tūc aut̄ erat rome.

¶ Deide dicit. (Salutate mariā q̄ mltū laborauit i vobis)
ad hoc vt eos ad concordā reuocaret: q̄ cū h̄ facere nō possz
significauit ap̄lo. Sap. 3. Bonoz laboz gl̄iosus ē fruct̄.

¶ Deide dicit. (Salutate andronicū ⁊ iuliaz) q̄s p̄mo de-
scribit ex genere. cuz dicit. (Cognatos meos.) In quo oñ-
dit̄ eos fuisse iudeos. de qb̄ supra. 9. Qui sunt cognati mei
s̄m carnē. Sc̄do ex passione p̄ xpo suscepta dicēs. (Et cō-
captiuos meos.) Suerāt enī aliquādo cū ap̄lo xpi icarce-
rati. ⁊^o Cor. 11. In carceribus abundantius. ⁊^o ex auctate.
cū dicit̄. (Qui sunt nobiles in apostolis). i. nobiles iter p̄-
dicatores: s̄m illud puer. vlti. Nobilis in portis vir eius.
Quarto ex tempore. cū dicit̄. (Et ante me fuerunt in xpo
iesu.) P̄mus enī fuerūt cōuersi q̄ ipse apostolus. ⁊ ex hoc
eis maior reuerentia debebatur. p̄ma Thim. 5°. Seniore t̄ie
inrepaues sed obsecra vt patrē.

¶ Deide dicit. (Salutate ampliātū dilectū meū in dño)
i. dilectiōe charitatis que ē in xpo. P̄bil. p̄. Testis mibi ē
deus quomō cupiā oēs vos eē in visceribus xpi.

¶ Deide dicit. (Salutate vrbānū adiutorē n̄m in xpo). s.
in p̄dicatiōez fidei. puer. 18. Frater q̄ adiunat a fratre ⁊c.
(Et stachin dilectū meū) quos iungit: qz forte sil̄ habita-
bant vel aliqua alia necessitudine erāt cōiūcti.

¶ Deinde dicit. (Salutate appellen p̄bū in xpo). i. approba-
tū in xpo forte per aliquas tribulationes. Job. 23. Proba-
uit me quasi aurū qd per ignē transit.

¶ Deide cū dicit. (Salutate oēs q̄ sunt ex domo)
i. ex fami-
lia Aristoboli in cuius domo multi fideles erat cōgregati
quē nō salutat: qz forte ex aliqua causa erat absens.

¶ Deinde dicit. (Salutate hereodionem cognatū meū)
qui ex hoc ip̄o dicitur fuisse iudeus.

¶ Deide dicit. (Salutate oēs qui sunt ex domo narcisci) q̄
dicit̄ fuisse p̄sbyter ⁊ peregrinabat̄ p̄ deserta loca vt fide-
les xpi cōfortaret. Un̄ qz tūc eum absente nouerat eē apo-
stolus nō mandat eum salutare: s̄z familiā eius. Erāt tamē
in eius familia aliqui infideles. ⁊ ideo ad discretionē sub-
dit. Qui sunt in dño quia solos fideles salutare mandat. ⁊^o
Jo. 1°. Si quis venit ad vos ⁊ hanc doctrinā nō affert noli
te recipere eum in domū nec aue dixeritis ei.

¶ Deide dicit. (Salutate triphenā ⁊ triphosam q̄ laboraue-
rūt i dño). i. in misterio sc̄oz qd dñs sibi reputat fieri: s̄z il-
lud Mat. 25. Qd̄ vni ex m̄imis meis fecistis mibi fecistis.

¶ Deide dicit. (Salutate p̄fidā carissimā meā) quā. s. apls
p̄pter ei^o deuotionē sp̄aliter diligebat. Un̄ subdit. (Que
multū laborauit in dño). s. exhortādo alios: ⁊ ministrādo
sanctis: ⁊ etiaz in paupertate ⁊ alij sp̄alib̄ laboribus. ⁊^o
Cor. 11. In laboribus in ieiunij in vigilijs ⁊c.

¶ Deim̄ dicit. (Salutate rusū electū i dño). i. i gr̄a xpi. Eph.
1°. Elegit nos i ip̄o añ mundi cōstōnē. Et m̄rez ei^o. s. carne. ⁊
meā qz fuit ei^o m̄ b̄nficio. Aliqñ. n. seruierat apostolo licz
tūc rome nō esset Thim. 5°. Anus vt m̄fes iuueculas vt so-
rores i oi castitate. ¶ Deim̄ dicit. (Salutate asineretū ber-

in e patrobā hermā r qui cū eis sunt fratres. quos simul salu-
luta: quia simul cōcorditer habitabant. ps. Qui habitare
facit vniuersi moris in domo.

C Deide dicit. Salutate philologus r iuliam nereum r so-
rorem eius olimpiadē r omnes qui cū eis sunt sanctos. i.
in fide xpi scificatos. p. 7. Cor. p. Abluti estis r scificati estis.

C Deide ostēdit modū quo se generaliter salutēt dicens.
Salutate inuicem in osculo sancto. qd dicit ad dñam oscu-
li libidinosi. de quo dicit puer. 7. Apprehensuz de oscula
iuuenē. Et etiā dolosi. de quo dicit puer. 27. Meliora sūt
vulnera diligētis q̄ fraudulenti oscula inimici. Osculum
aut scñ est qd in signū sancte trinitatis datur Lan. i. Oscu-
letur me osculo oris sui. Exinde aut mos in ecclia inoleuit
vt fideles iter missarū solēnia inuicem dent oscula pacis.

C Deide salutat eos ex parte aliarū ecclesiarū dicēs. Sa-
lutant vos oēs ecclie xpi. i. in nomine r fide xpi rgregate.
qz omnes vestra salutē optant r pro vobis orant. Jaco. vl-
timo. Orate pro inuicem vt saluemini. Lectio. II.

Rogo autem vos fratres vt obseruetis
eos qui dissensiones r offēdicula pre-
ter doctrinam quam vos didicistis fa-
ciunt: r declinate ab illis. Huiuscemo-
di enim christo domino nostro non seruiunt: s̄
suo vētri r per dulces sermones r benedictio-
nes seducunt corda innocentium. Vestra enī
obediētia in omni loco diuulgata est: Gaudeo
igitur in vobis: sed volo vos sapiētes esse in bo-
no: r simplices in malo. Deus autem pacis cō-
terat sathanam sub pedibus vestris velociter.
Gratia domini nostri iesu christi vobiscū. Sa-
lutat vos thimothēus adiutor meus. r lucius
r iason r sossipater cognati mei. Saluto vos
ego tertius qui scripsi epistolā in domino. Sa-
lutat vos caius hospes meus r vniuersa ecclē-
sia. Salutat vos erastus archarius ciuitatis r
quartus frater. Gratia domini nostri iesu christi
cum omnibus vobis. Amen. Et autem qui
potens est vos cōfirmare iuxta euangeliū meū
r predicationem iesu christi s̄m reuelationem
mysterij temporibus eternis taciti: quod nunc
patefactum est per scripturas prophetarū s̄m
preceptū eterni dei ad obediētiā fidei in cun-
ctis gentibus cogniti soli sapiēti deo per iesum
xpi cui honor r gloria in secula seculorū. Amē.

C Postq̄ ap̄ls mādauit quos salutarēt: h̄ ostēdit eis q̄s de-
beāt vitare. Et circa hoc tria facit. P̄mo docet quos debe-
ant vitare. Secōdo rōnē assignat ibi. (Huiuscemodi enī rē)
Tertio pmittit eis dñi auxiliū ad hoc implēdū ibi. (Deus
aut pacis rē.) Et qz illi quos vitare volebat fraudulēter i-
cedebāt decipiētes sub sp̄ pietatis: s̄ illud Mat. 7. Ue-
niūt ad vos in vestimētis ouiu: intrifecus aut sunt lupi rapa-
ces. Jō p̄mo iducit eos ad cautelā h̄ndā dicēs. Rogo autē
vos fratres vt obfuetis eos q̄ dissensōes r offēdicula p̄-
ter doctrinā quā vos didicistis faciūt. Ubi p̄mo cōsiderā-
dū ē q̄ obfuetis nihil aliō d̄q̄ diligētē r siderare. qd q̄des
quōq̄ in bono sumit. quōq̄ in malo. In malo q̄des sumit q̄
aliquis diligētē cōsiderat cōditionē r p̄cessuz alicui? ad nō
cēdū: s̄ illud ps. Obseruabit peccator iustū r stridebit su-

pet euz dentibus suis. Et Luc. i. q. dicitur. Et ipsi obserua-
bant euz. In bono autem accipitur. Uno modo quādo q̄s
cōsiderat precepta dei ad faciendū. Exo. 23. Obserua igitur
r audi vocem eius. Alio modo quādo diligenter cōsi-
derat bonos ad imitandū: s̄m illud Phil. 3. Imitatores
mei estote fratres r obseruate eos qui ita ambulant sicut
habetis formam nostrā. Tertio obseruantur mali ad ca-
uendū: r ita accipitur hic. Erant enim quidā ad fides cō-
uersi qui predicabant legalia esse obseruanda: r ex hoc p̄mo
quidē in ecclēsia sequebātur dissensiones r secte. vuz
quidā eoz errozi adhererēt. alij vero in vera fide perse-
rent. Gal. 5. Dissensiones secte rē. Secūdo sequebātur of-
fēdicula r scandala. de quibus supra. i. 4. actum est. dum
quidā alios iudicarent. r alij alios spernerent: qui dissen-
siones r offēdicula faciunt. Esa. 57. Auferte offēdicula
de medio populi mei. Dicit autē. p̄ter doctrinam quā
vos didicistis. a veris christi apostolis. vt ostēdat q̄ huius
modi dissensiones r scandala ex falsitate doctrine pueni-
bant. Gal. p̄mo. Si quis vobis euāgelicauerit p̄ter id qd
accepistis anathema sit. Secūdo monet vt cogniti viten-
tur dicens: Et declinate ab illis: id est eorum doctrinam et
consortia fugiatis. ps. Declinate a me maligni r scrutabor
mandata dei mei.

C Deinde euz dicit. (Huiuscemodi enī rē.) Assignat eius
quod dixerat duas rationes. quarum p̄ma sumitur ex par-
te eorum quos vult vitari. Et p̄mo describit eorum itentio-
nem dicens. Huiuscemodi enim homines non seruiunt xpo
domino: sed suo vētri. Non enim predicabāt p̄pter gloriā
christi: sed propter questum vt suum ventrem imple-
rent. Phil. 3. Multi ambulant quos sepe dicebas vobis: nunc
autem r flens dico inimicos crucis christi: quozū deus vē-
ter est. Secūdo describit eorum deceptiones dicens. Et p̄
dulces sermones seducunt corda innocentium: id est simpli-
cium r imperitorū. Prouerb. i. 4. Innocens credit omni
verbo. Per dulces sermones: in q̄bus sanctitatem preten-
dunt: s̄m illud psal. Qui loquuntur pacem cum proximo
suo: mala autē in cordibus eorum. Et benedictiones: qui-
bus scilicet benedicant r adulantur illis qui eos sequunt.
Esa. 3. Popule meus qui beatus te dicunt ipsi te decipiūt.
Malach. 2. Maledicam benedictionibus vestris. Se-
cundam rationes assignat ex conditione romanorum qui
faciles se exhibebant ad sequendū bonū r malū. Unde
p̄mo cōmendat eos de facilitate ad bonū dicens. Vestra
enī obediētia: qua de facili obedistis in omni loco diuul-
gata est propter dominū: quod tūc romani obtinebat su-
per alias nationes. Unde qd a romanis fiebat de facili di-
uulgabatur ad alios. supra p̄mo. Fides vestra in vniuerso
mūdo annūciatur. Gaudeo igitur in vobis: quia scilicet fi-
dei obedistis. r hoc in charitate. de qua dicitur p̄ma Cor. 13.
Qz nō gaudet super iniquitate cōgaudet autem verita-
ti. Secūdo reddit eos cautos contra malū dicens. Sed
volo vos esse sapientes in bono. vt scilicet ei quod bonū
est inheretis. p̄ma Thes. vltimo. Quod bonū est tene-
te. Et simplices in malo: ne scilicet per aliquam simplici-
tatem declinetis ad malū. Ut talis sit vobis simplicitas q̄
nullum decipiatis in malum. Matth. 10. Estote prudentes
sicut serpentes r simplices sicut colūbe. Ecōuerso. de qui-
bus dicitur Jere. 4. Sapiētes sunt vt faciant mala: be-
ne autē facere nesciunt.

C Deide euz dicit. (De? aut pacis rē.) Promittit eis dñi
auxiliū s̄m deceptores. Et p̄mo ponit p̄missio. euz dicit.
(Deus autē pacis.) factor qui dissensiones odit q̄s isti fa-
ciunt. Cōteret sathanā: id est dyabolū qui per istos p̄seu-
do apostolos vos decipere conatur sub pedib? vestris: qz
scilicet per vestram sapiētiā cum vincetis. Et hoc fiet vt

lociter. s. in aduentu meo. Luc. io. Ecce dedi vobis pates calcandi supra serpentes et scorpiões et omnē virtutē inimici. Mal. vltimo. Calcabitis impios cuius fuerint sicut cinis sub planta pedū vestrorū. Secōdo ponit oratio ad hoc obtinēdū cū dicit. Hra dñi nři iesu xpi sit vobiscus q̄. s. sufficit ad vos tuēdos. 2^a Cor. 12. Sufficit tibi gratia mea.

Deinde cuius dicit. (Salutat vos rē.) Salutat eos ex parte aliorū dicēs. Saluat vos thimothēus adiutor me⁹. s. in predicatiōe euangely. p^a Cor. 4. Misi ad vos thimothēū qui est filius meus carissimus et fidelis rē. Addit autē. Et lucius iason et sosipater cognati mei q̄ iudei erant. s. vos salutant. Erat autē qdā notari⁹ pauli noīe tertius cui paulus cōcessit vt ex sua psona romanos saluaret. Unde subdit. Ego tertius qui scripsi hāc eplām saluto vos in dño.

Deinde dicit. (Salutat vos cainus hospes.) Cui scribit Joannis tertia canonica in qua commēdatur de charitate quā exhibebat scis. Et vniuersa ecclia. s. que erat in domo eius congregata vel que erat in illa puincia.

Deinde dicit. Salutat vos erastus archarius ciuitatis q̄. s. custodiebat archam cōmunez. id est cōmunes redditus ciuitatis et quidaz frater. id est fidelis nomine quartus.

Deinde salutat eos ex parte sua dicēs. Gratia dñi nostri iesu xpi sit cuius omnibus vobis. Amē. Et finit eplām cum gratiarū actione dicens. Et autē. s. deo qui est trinitas qui potēs est vos cōfirmare. p̄me Pet. vltimo. Modicuz passos ipse pficiet cōfirmabit solidabitq̄. Et hoc in fide que est iuxta euāgeliz. i. fm euāgeliz quod ego predico. p̄ma Cor. 15. Sine ego siue illi sic pdicamus et sic credidistis. Et etiaz fm predicatiōe iesu christi qui p̄mo euāgeliz predicauit fm illud Heb. 2. Que cū initiu accepisset enarrari per dñz. Unde Mat. 4. dicit. q̄ circuibat iesus predicās euāgeliz regni. Subdit autē in reuelatiōe mysterij. i. secreti: quod quidē potest referri ad id qd dixerat iuxta euāgeliz meū. Vel qz in ipso euāgelio reuelat secretuz incarnationis diuine s̄ illud supra p̄mo. Iusticia dei reuelatur in eo. Vel quia ipsi apostolo est euāgeliz reuelati. p^a Cor. 2. Nobis autē reuelauit deus per spirituz suuz. De hoc autēz secreto dicit Esa. 24. Secretū meuz mihi. Vel potest melius hoc referri ad hoc quod dixerat. Cōfirmare. Quia si dicat. Deus potest vos cōfirmare in euāgelio meo et p̄dicatiōe. et hoc fm reuelatiōe mysterij. i. secreti. s. de cōuersione gentiū. sicut habetur Eph. 3. Mihi autē omniuz sanctorū minimo data est gratia hec in gentibus illuminare que sit dispensatio sacramēti rē. Unde et hic subdit. Tēporibus eternis. qz videlicet occultū erat apud homines qz gentes essent conuertēde ad fidem. Uocat autē hec tēpora eterna quasi diu durantiā: qz a p̄ncipio mundi hoc fuit occultum sicut et in ps. dicitur. Illuminans tu mirabilr a montibus eternis. Et potest dici qz tēpora eterna dicuntur ipsa eternitas. de qua dicitur Esa. 57. Excelsus et sublimis habitās eternitatem. vt sicut simplex dei essentia per quandam similitudinez dimensionibus corporalibus describitur: fm illud Job. 11. Longior terra mēsurā eius et latior maria: ita simplex eius eternitas per tēpora designatur inq̄stum omnia tēpora continet.

Subdit autem qz. s. mysteriz nunc patefactū est de cōuersione gentiuz per scripturas p̄phetarū. id est fm qz p̄phete predixerunt: vt patuit supra. 15. Unde ad Eph. 3. dicitur. Alijs generationibus non est agnitum filijs hoium. sicuti nunc manifestus est sanctis apostolis eius et prophe-tis in spiritu esse gentes coheredes rē. Est autē patefactū per operis impletionez ex precepto dei. Unde fm preceptuz eterni dei: qui. s. eterno proposito ea que vult temporaliter facit. quod quidēz preceptum dei ad obediētiā dei est in cunctis gentibus. i. vt omnes gentes obediant fi-

dei. supra p̄mo. Ad obediēdū fidei in oibus gentibus. Si autē loquamur de mysterio incarnationis sic astruēda est littera. Mysterij inq̄ tēporibus eternis taciti: qz antea non erat ita manifestus. Quod inq̄ mysteriz nūc patefactus est per scripturas p̄phetarū qui hoc predixerunt. fm preceptū eterni dei qui voluit mysteriū incarnationis patefieri et hoc ad obediētiā fidei in cunctis gentibus. Mysterij inq̄ quā licet taciti apud homines: tñ cogniti soli deo sapienti: quia ipse solus hoc cognouit: et quib⁹ hoc voluit reuelare: qz vt dicitur p^a Cor. 2. Que sunt dei nemo nouit nisi spiritus di. Vel potest itelligi de eo qui solus est sapiēs. s. per essentia: sicut dicitur Mat. 19. et Mar. 10. Nemo bonus nisi solus de⁹. Nec excludit per hoc filius: qz eadē est perfectio totius trinitatis: sicut ecōuerso dicit nemo nouit patre nisi fili⁹. Mat. 11. Nō excludit pater a noticia sui ipsi⁹.

Subdit autē. (Per iesuz xpm.) Qd nō sic est itelligēdū qz deus pater sit sapiēs p̄ iesuz xpm: qz cū deo sit idē sapere qd eē: sequeret qz pater eēt p̄ filiū: qd est icōueniēs: s̄ b̄ referēdū est ad hoc quod supra dixerat. Nūc patefactus est. s. per iesuz xps. cui iesu christo est honor et gloria per reuerētiā totius creature: fm illud Phil. 2. In noīe iesu oē genu flectatur. Et gloria. s. q̄tuz ad plenā diuinitatē sicut ibi subditur. Et omnis lingua cōfiteatur: qz dominus iesus xps in gloria est dei p̄ris. Et hoc nō ad tēp⁹: s̄ in secula seculorū. Deb. vlti. Iesus xps heri et hodie ipse in secula.

Addit autē ad cōfirmatiōe veritatis. Amē. Vel potest sic cōstrui. Cogniti soli sapiēti deo cui per iesum christum est gloria qui deum glorificauit: fm illud Joā. 17. Ego clarificauit te super terram. Est autēz aduertendū qz hec cōstructio est defectiua et est sic supplēda. Et qui potēs est rē. Sit honor et gloria p̄ iesuz xpm cui est honor glia. Si autē nō sit ibi ly cui. erit cōstructio plana.

Explicit epistola ad Romanos s̄ expōnem angelici doctoris sci Thome de aquino ordinis predicatorū.

Incipit expō eiusdez sup p̄mā eplām sci Pauli apostoli ad corinthios.

Non abscondā a vobis sacramēta dei rē. Sapi. 6. Sacramenti nomen duplr accipi p̄suevit. Nā qñqz sacramētū dicit qd cūqz secretū et p̄cipue de rebus sacris. qñqz sacramētū dicitur sacre rei signū ita qz et eius imaginē gerat et causa existat fm qz nos dicimus septē sacramēta ecclēsie. s. baptisimus. confirmatio. eucharistia. penitētia. ex-trema vnctio. ordo. et matrimoniū. In qua quidēz significatiōe sacramēti etiaz p̄ma significatiō cōtinetur. Nā in his ecclēsie sacramentis diuina virtus secreti operatur salutē: vt Augustinus dicit. Dec igitur sacramēta dei prelati seu doctor ecclēsie fidelibus christi nō debz abscondere sed manifestare p̄pter tria. Primo quidem. qz b̄ pertinet ad honorē dei: fm illud Tob. 12. Sacramētuz regis abscondere bonū est. opera autē dei reuelare et confiteri honorificū est. Secūdo. qz hoc pertinet ad salutē hominū qui per horū ignorantiā in desperationē labi possent sic de quibusdaz dicit Sap. 2. qz nescierunt sacramēta dei nec sperauerunt mercedē iusticie: quia per sacramēta homines purificātur vt sint preparati ad recipiēdum mercedē iusticie. Tertio. quia hoc pertinet ad debitū officiū prelati vel doctoris: fm illud Ephe. 3. Mihi omnium sanctorū minimo data est gratia hec illuminare que sit dispensatio sacramēti absconditi a seculis in deo. Sic ergo predicta verba demonstrant nobis materiam huius epistole in qua apostolus agit de sacramētis ecclēsie. Luz. n. in epistola ad romanos graz dei cōmēdasset q̄ in sacris ecclēsie opatur: hic. s. in p̄ma epla ad corinthios de ipis ecclēie sacra-